CAPITVLVM SEXTVM DECIMVM

Exercitium prīmum

Exempla: verērī = timēre
verētur = timet, verentur = timent
verēns = timēns

1. Sōl māne or______. Mēdus et Lȳdia sōlem or______ intu______.
2. Dum nautae loqu______, gubernātor ventum secundum opper______.
3. Mēdus laet______, quod in Graeciam, patriam suam, proficīsc______.
4. Lȳdia autem laet______ nōn potest, quod multās amīcās Rōmae relinquit.
5. Dum nāvis ē portū ēgred______, dē oculīs Lȳdiae lacrimae lāb______.
6. Mēdus Lȳdiam complect______, et eam cōnsōl______ cōn______.
7. Mēdus, quī in nāve est et in Graeciam proficīsc______ vult, iam dominum nōn ver______.
8. Nūllus amīcus Mēdum proficīsc______ sequ______.
9. Multī hominēs nāvem ē portū ēgredientem et nautās proficīsc______ salūtant.
10. Discipulī dormientēs magistrum loqu______ audīre nōn possunt.
11. Syra Iūliam cōnsōl______, quae trīstis in speculō sē intu______.
12. Pāstor, eius vestīgia intu______, ovem in silvā sequ______.
13. Iūlius cum Mēdō loqu______ vult, sed Mēdus ē vīllā ēgred______.
14. Iūlius et servī Rōmam proficīsc______; Aemilia autem et ancillae eōs in vīllā opper______.
15. Quīntus in arborem ascendere cōn______, sed dē eā lāb______.

[1] -ārī
-ātur -antur
-āns
[2] -ērī
-ētur -entur
-ēns
[3] -ī
-itur -untur
-ēns
[4] -īrī
-ītur -iuntur
-iēns

orīrī, oritur

Exercitium secundum

Mēdus, quī dominum __________ (= timet), ē vīllā __________ (= exit) dum sōl __________ (= in caelum ascendit) et Iūlius in cubiculō suō dormit. Mēdus enim pecūniam dominī habet et ē vīllā fugere vult.

complectī
ēgredī
intuērī
lābī
laetārī

loquī
opperīrī
orīrī
proficīscī
sequī
verērī

Quō __________ (= abit) Mēdus? Rōmam it, ubi amīca eum __________ (= exspectat). Mēdus sē vertit, et vīllam __________ (= aspicit): vir eum __________ (= post eum venit), ergō Mēdus currere incipit. In viā currēns __________ (= cadit), sed statim surgit. Sēcum __________ (= verba facit): "Quis est ille vir, quī post mē ambulat?"

Dum haec dīcit, Mēdus post arborem sē occultat, et caelum ātrum fit. Vir caelum spectat et ad vīllam redit; Mēdus autem __________ (= gaudet). Paulō post Mēdus Rōmam advenit, ubi Lȳdia, amīca eius, multa ōscula eī dat eumque __________ (= bracchia circum eius corpus pōnit).

Exercitium tertium

ablātīvus absolūtus
1: cum adiectīvō

Exempla: Dum ventus secundus est, nāvēs ē portū ēgrediuntur.
= Ventō secundō nāvēs ē portū ēgrediuntur.
Quia ōstium clausum est, Iūlius intrāre nōn potest.
= Ōstiō clausō, Iūlius intrāre nōn potest.

1. Dum mare tranquillum est, nautae laetī nāvigant. =
2. Quia fenestra aperta est, āēr in cubiculum intrat. =
3. Dum caelum serēnum est, nāvis ē portū ēgreditur. =
4. Dum vīvī sunt hostēs, mīlitēs pugnāre nōn dēsinunt. =

Exercitium quārtum

ablātīvus absolūtus
2: cum participiō
(-nte -ntibus)

Exemplum: Dum / Quia gallus canit, Mārcus excitātur.
= Gallō canente, Mārcus excitātur.

1. Quia Mārcus clāmat, pater accurrit. =
2. Quia līberī in hortō lūdunt, Iūlius dormīre nōn potest. =
3. Dum Iūlia rosās carpit, Mārcus Quīntusque rīdent. =
4. Dum medicus vēnam aperit, puer oculōs claudit. =
5. Quia canis lātrat, lupus montēs petit. =
6. Quia tabernāriī clāmant, multī hominēs apud tabernās cōnsistunt. =
7. Dum hostēs impetum faciunt, mīlitēs arma sūmunt. =
8. Dum sōl oritur, gallus canit. =
9. Dum ovēs in umbrā iacent, pāstor in silvam intrat. =
10. Dum magister recitat, discipulī dormiunt. =

Exercitium quīntum

Exemplum: Dum Sextus magistrum salūtat, Mārcus ad lūdum advenit.
= Sextō magistrum salūtante, Mārcus ad lūdum advenit.

Dum sōl oritur et Quīntus in lectō cubat, Mārcus sōlus ad lūdum it. Rēs suās sēcum ferēns, dum canis lātrat, ē vīllā exit. Mārcus sē puerum fortem esse putat, neque canēs timet.

Dum Mārcus in viā ambulat, Sextus quoque et Titus lūdum petunt. Paulō post Mārcum ambulantem vident, et post arborēs sē occultant. Dum Sextus Titusque sē occultant, Mārcus pāstōrēs procul in campō cum ovibus intuētur. Ovēs nunc perterritae currunt, quia lupī in silvā ululant. Mārcus vērō rīdet: nam lupōs nōn timet.

Dum puer sē vertit, lupī vōx audītur. Vōx nōn procul, sed prope est. Mārcus quoque nunc timet, ut ovēs. Dum puer circum sē spectat, Sextus et Titus folia quae post arborēs in terrā sunt movent. Mārcus horret, quia lupus advenit. Quid igitur facit Mārcus? In arborem ascendit, dum lupus prope ululat.

Dum Mārcus perterritus in arborem ascendit, Sextus Titusque multa folia movent, atque magnā vōce ululant. Iam Mārcus multum timet et, dum arborem ascendere cōnātur, ad terram cadit. Tum oculōs claudit et clāmat, dum amīcī rīdent sēque ostendunt.

Exercitium sextum

1. Quī multum pecūni___ habet, pecūniōsus est.
2. In parvō rīvō paulum aqu___ est.
3. Quīntus nōn multum sanguin___ habet.
4. Ovēs multum herb___ ēsse solent.
5. Pāstor paulum pecūni___, sed multum pān___ sēcum fert.
6. Nautae multum aqu___ ē nāve hauriunt.
7. Lȳdia nihil pecūni___ habet.
8. Mēdus multum pecūni___, sed nihil cib___ habet.

genetīvus partītīvus
(< pars)

multum
paulum } *cum gen.*
nihil

multum
paulum

multō, paulō (abl.) { -ior, -ius / ante / post

Exercitium septimum

1. Pāstor ovem nigram quaerit; paul____ post eam in silvā reperit.
2. Paul____ ante tempestātem, nāvis ē portū ēgreditur.
3. Iūlia nōn mult____ ēsse solet, ergō Quīntus paul____ crassior est quam Iūlia.
4. Quīntus, quī mult____ ēsse solet, hodiē nihil ēst, quod aegrōtat.
5. Puerī sānī mult____ fortiōrēs sunt quam puerī aegrī.
6. Corpus Diodōrī mult____ crassius est quam corpus Mārcī.
7. Pāstor paul____ in umbrā dormit.
8. Iūlius mult____ pecūniōsior est quam Aemilius.
9. Arma Germānōrum paul____ graviōra sunt quam Rōmānōrum.
10. Mēdus pecūniam Iūliī sūmit et, paul____ post, ē vīllā discēdit.